

Posudek vedoucí diplomové práce

Název: ***Odraz politické situace Československa
v dílech Jiřího Trnky***

Autor: Bc. Martina Douděrová

Studijní obor: N7105 – Historické vědy

Vedoucí DP: doc. PhDr. Veronika Středová, Ph.D.

Oponent DP: prof. PhDr. Dana Musilová, CSc.

Martina Douděrová se ve své diplomové práci zabývala odrazem politické situace v díle Jiřího Trnky. Hlavní pozornost věnovala Trnkově filmové tvorbě, čímž volně navázala na svoji bakalářskou práci, ve které analyzovala protektorátní film. Na DP pracovala soustavně a systematicky, provedla pečlivou heuristiku. Svůj postup se mnou průběžně konzultovala, snažila se řídit mými radami. Na moje doporučení opustila počáteční představy o způsobu zpracování zvoleného tématu, včetně obsáhlých kompilačních exkurzů do převážně politických dějin. Místo chronologického řazení jednotlivých filmů zvolila hledisko tematické. V DP se tak postupně zabývá *Jiřím Trnkou a jeho cestou k dokonalé loutce* (kapitola 1.), *Ohlasy Trnkovy tvorby doma i ve světě* (kapitola 2.) a *Trnkovými filmy jako odrazem dobové situace a života společnosti* (kapitola 3.). Cílem diplomové práce bylo odpovědět na otázku, zda Trnkova filmová tvorba nějak odráží politickou situaci v Československu.

V první kapitole DP se autorka vrací k počátkům Trnkovy nejen filmové tvorby a sleduje vývoj jeho výtvarného cítění a řemesla. Zaměřila se na inspirační zdroje a postižení proměn Trnkových výtvarných technik a jeho směřování k filmu a loutkové tvorbě. Na základě odborné literatury i dobové publicistiky se jí podařilo postihnout osobitý Trnkův výtvarný styl.

Ve druhé kapitole DP sledovala posluchačka přijímání Trnkovy tvorby v domácím prostředí a v zahraničí. Vytvořila tak podrobný a chronologicky řazený obraz reflexe jeho filmového umění, ať již doma nebo ve světě. Upozornila na Trnkovy největší úspěchy v zahraničí, velký prostor věnovala jeho angažmá na filmových festivalech v Cannes. Využila k tomu i ohlasy zahraničních kritiků. Postihuje rovněž důvody, proč mohl Trnka po únoru 1948 a v dusné atmosféře padesátých let opakovaně vyjždět na západ, aniž by byl členem komunistické strany nebo s režimem přímo spolupracoval mimo oblast umělecké tvorby. Uvádí, které filmy souzněly s aktuální společenskou poptávkou a vznikly na objednávku. Ve všech směrech se zde nabízí srovnání s legendárním Karlem Zemanem, k tomu ale v DP nedošlo.

Třetí kapitola DP prezentuje hlavní výsledky autorčina výzkumu. Je postavena na analýze Trnkovy filmové tvorby. M. Douděrová v této kapitole vymezila několik obsahem blízkých témat, která jí umožnila sledovat, jakým způsobem se v Trnkově filmové tvorbě odráží politická situace Československa. V jednotlivých podkapitolách se postupně zabývá zobrazením *hrdiny revoltujícího, vězení, strachem a svobodou*. V poslední podkapitole si odpovídá na otázku, zda *byla Trnkova díla politická*. Výběr filmů, jimiž se zabývá, posluchačka v DP zdůvodnila. Zvolená témata autorka sleduje prostřednictvím motivů, jež se v jednotlivých Trnkových filmech objevují. Zaměřuje se nejen na obsah a myšlenkové vyznění, popř. poselství filmů, ale všímá si i fyziognomie loutek a způsobů jejich vedení, pohybu, postihuje jejich gesta. Zvláštní význam přikládá i tomu, zda je film němý, nebo namluvený.

Ke způsobům práce M Douděrové mám jednu výraznější připomínku, místy je text DP mechaniky propojován citacemi z tisku i literatury. Patrně jde o autorčinu snahu všechno pečlivě dokládat právě citacemi. Většinou s nimi ale více nepracuje. Respektuji rovněž strukturu diplomové práce, ačkoli první dvě kapitoly (cca polovina textu) jsou více závislé na literatuře, jelikož posluchačka měla potřebu postihnout genezi Trnkova výtvarného i filmového umění.

Diplomová práce Martiny Douděrové po formální stránce splňuje všechna kritéria kladená na kvalifikační práce tohoto typu. Oceňuji především kvalitně zpracovaný úvod, kde je velký prostor věnován rozboru literatury a pramenů, pečlivě zpracovaný poznámkový aparát a smysluplný závěr, kde se autorka skutečně zabývá tím, zda a jak naplnila cíle diplomové práce. Upozorňuje mj. na to, že animovaná a loutková tvorba je často podceňovaná a nahlížená jako tvorba pro děti, ačkoli má potenciál promlouvat i k dospělým divákům, čehož dokázal Jiří Trnka využít maximálním způsobem. Stejně tak seznam pramenů a literatury je správně sestavený, což není v kvalifikačních pracích posledních let vždy samozřejmé. Zásadní připomínky nemám ani k jazyku a stylistickému výrazu DP, i když vyjadřování autorky je místy poměrně složité až krkolomné. Diplomová práce je doplněna vhodnými přílohami.

Při hodnocení diplomové práce Martiny Douděrové oceňuji především velmi poctivou, pečlivou a systematickou práci, která napsání textu předcházela a projevila se i v samotné textaci DP. Domnívám se, že posluchačka učinila ve svém přístupu ke zpracování vytčeného tématu i způsobech práce s prameny a literaturou značný kvalitativní posun. Autorce se podařilo naplnit vytčené cíle. Diplomovou práci Martiny Douděrové proto rozhodně doporučuji k obhajobě a v případě jejího zdárného průběhu pro její klasifikaci navrhuji stupeň

B

doc. PhDr. Veronika Středová, Ph.D.

V Hradci Králové 28. května 2020.